

Hoe groen is de vooruitgang?

Over natuur, kwaliteit en duurzaamheid in onze (westerse) cultuur

De grotere milieuvraagstukken van deze wereld (klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en een verstoord metalen- en mineralengebruik) vergen niet alleen een ingrijpende verandering van onze stofwisseling met de planeet, maar ook veranderingen in onze instituties, wetgeving en waarden. Wat omvang en reikwijdte betreft is deze transitie vergelijkbaar met de industriële revolutie. Om zo'n omwenteling gedaan te krijgen en goed te doen verlopen is een dragend verhaal nodig. Een verhaal dat het huidige dominante verhaal van de moderniteit op termijn kan vervangen. Wat zijn de ingrediënten voor dat nieuwe verhaal?

In mijn bijdrage aan deze dag neem ik een historische aanloop. Centraal staat de zogeheten *Great Acceleration* de enorme versnelling tijdens de industriële revolutie. Welke ideeën zaten daar achter, wat gebeurde er concreet en wat waren de effecten op het dagelijks leven en natuur en milieu. Aan de hand van een paar concrete voorbeeld soorten (de bison en de wolf) wil ik de samenhang tussen de dagelijkse praktijk en de ideologie laten zien.

Dan springen we naar het heden. Hoe ziet de noodzakelijke transitie naar een duurzame relatie met het natuurlijk milieu er praktisch uit? Is een circulaire economie het antwoord? Zo ja, hoe kunnen we die dan vormgeven? Tot hoever kan technologie ons helpen? Welke natuur en wildernis kan beschermd worden op een aarde met 10 miljard mensen? Moet we aan 'rewilding' doen? Is 'resurrection science' (het weer terugbrengen van uitgestorven soorten) een uitweg?

Als opmaat naar de discussie wil ik kort aanstippen hoe we dit soort grote vragen in de klas kunnen aansnijden. Hoe gebruiken we de basisvakken bij interdisciplinaire vragen.